

Njegove misli – nam kaŕipot

... V teh dneh, ko ŕaluje vsa ŕŕжава, njen delavski razred, vsi obĉani, vsi narodi in narodnosti Jugoslavije, sta se moĉno pokazala globoko spoštovanje in iskrena ljubezen do tovariša Edvarda Kardelja, nedvoumno se je pokazalo, da se vsak naŕ obĉan zaveda njegovega neizmernega prispevka k vsemu naŕemu ŕivljenju, k vsem vrednotam, doseŕenim in uresniĉenim pri nas v veĉ zgodovinskih desetletjih boja za socializem, za Jugoslavijo svobodnih in enakopravnih narodov in narodnosti za boljši in bolj human svet.

Toda to boleĉino moĉno preŕema obĉutek ponosa. V teh trenutkih sploŕne ŕalosti se vsi s ponosom zavedamo, kako sreĉni smo lahko, da smo sodobniki tovariša Kardelja, da gradimo novo, samoupravno socialistiĉno druŕbo – navdihnjeni z njegovo budno mislijo, z njegovimi vizionarskimi pogledi, z njegovim revolucionarnim delom. Kajti brez dvoma v teh desetletjih pred delavskim razredom Jugoslavije ni bilo nobene zgodovinske naloge, kateri Edvard Kardelj, kot najoŕŕji sodelavec in soborec tovariša Tita, ne bi ogromno prispeval – tako k izgradnji idejne in politiĉne strategije, k odpiranju revolucionarnih perspektiv k neposredni revolucionarni akciji, h kritiĉnemu odkrivanju njenega razvoja ter k njenemu neprestanemu usmerjanju v naprednem, socialistiĉnem in humanistiĉnem delu ter smeri.

Velikaŕno, vzorno demokratiĉno in ustvarjalno, torej antidogmatsko naĉelo iz programa Zveze komunistov Jugoslavije –

programa, h kateremu je tovariŕ Kardelj osebno mnogo prispeval – po katerem ni niĉ tako sveto, da ne bi moglo biti zamenjano s ŕe boljŕim in ŕe bolj naprednim, kot da je bilo, ŕe preden je bilo formulirano, je stalna in vodilna Kardeljeva deviza: zares novih, vedno bolj neposrednih poti za nastanek demokratiĉne organizacije druŕbe, poti socialistiĉnega samoupravljanja, prizadeval si je, da bi jasno prikazal cilje, ki bodo v vsaki novi etapi razvoja zares uresniĉljivi.

Ponosni smo na njegov prispevek revoluciji, ker je bil naŕ someŕan, ker je bil ĉastni meŕan Beograda, ker je bil nosilec oktobrske nagrade Beograda za svoje kapitalno delo »Smeri razvoja politiĉnega sistema socialistiĉnega samoupravljanja«, ker se tudi skozi graditev druŕbenoekonomskega in politiĉnega sistema Beograda prepletajo vizije in ideje, predlogi in nasveti Edvarda Kardelja. Njegovo delo bo za vse nas ostalo kaŕipot. Njegovo delo je vgrajeno v naŕo revolucionarno preteklost, ki brez njega ne bi bila tisto, kar je. Ostala bo v temeljih naŕega danaŕnjega ŕivljenja. Ostala bo bistven element tudi v graditvi naŕe prihodnosti, ki jo je njegova budna misel razkrivala, zaĉrtovala in nam jo vsem pribliŕala. Njegove ustvarjalne ideje, najmoĉnejŕe oroŕje, ki nam ga je zapustil, bo trajno navdihovalo bodoĉa pokolenja – tiste, ki se bodo z njim seznanjali v ŕolskih klopek, pa one, ki se bodo po njem ravnali v vsakdanji samoupravni praksi. Delo Edvarda Kardelja bo ostalo za vedno ŕivo, sestavni del naŕe prihodnosti, nadaljevali bomo po poti, po kateri smo hodili skupaj z njim. To pot nam bo ŕe naprej utiral.

IVAN MAĀEK-MATIJA

Bil je ĉlovek – mislec

Spominjam se tovariša Kardelja, tam od 33. leta. ŕe preden sem ga spoznal sem vedel, da je to velik ĉlovek, velik revolucionar, velik komunist in predan delavskemu razredu; ĉeprav je ŕivel v teŕkih gmotnih razmerah, je bil zmeraj razpoloŕen za delo in akcijo. Nikoli ni zapadel v kake paniĉne, ŕe manj pa histeriĉne situacije, ĉeprav je bilo vĉasih zelo teŕko, ampak Edo je te stvari znal vedno premagovati na pravi naĉin. Spominjam se ga, kako je bil zmeraj poln poleta in zaupanja v revolucionarno delo naŕe partije. Bil je ĉlovek mislec. Vedel sem, da je to ĉlovek, ki je sposoben vse misli in najteŕje

teoretiĉne probleme spraviti na papir in napisati in zato je tovariŕ Kardelj imel pri nas komunistih zelo velik ugled. Med drugim tudi zaradi tega, ker se je znal vedno dobro odreŕati na policiji. Pri kateremkoli delu je bil vedno dosleden. Spominjam se ga, s kakŕnim elanom je pripravljaj 4. partijsko konferenco v Goriĉanah. Njegov referat in diskusija sta pomenila zame ogromno. Jaz sem do takrat poznal malo teh stvari in moram reĉi, da je ravno ta konferenca v Goriĉanah marsikaj odkrila in povedala, kako je treba delati v partiji in kakŕen mora biti komunist.

FRANC ŖETINC

Kardelju smo ostali veliki dolŕzniki

Spominjam se njegove misli, ko je dejal, da mu ni ŕal za nobeno odloĉitev, ki jih je sprejel skupaj s svojimi sodruŕi na vseh razpotjih druŕbenega razvoja in najveĉ, kar lahko reĉem v tem trenutku je, da smo mu hvaleŕni za te odloĉitve.

Vsaka druŕba ima svoja protislovja, tudi socialistiĉna. Toda Edvard Kardelj jih je razkril, z izvirno marksistiĉno analizo je pokazal na nujnost neharmoničnega druŕbenega razvoja, hkrati pa je pokazal na vse tiste organizirane sile delavskega razreda in razreda samega, ki ta protislovja spreminjajo v gibalo napredka. Njegov prispevek k izgradnji takŕne Jugoslavije, kot jo imamo radi, je neprecenljiv; skupaj s predsednikom Titom in ostalimi bliŕnjimi sodelavci sta oblikovala neuvrŕĉeno zunanjo politiko, kot edino mogoĉo alternativo blokom in hegemonijam vseh vrst.

Ko sem pred dnevi bival v nekaterih latinsko-ameriŕkih ŕŕŕavah, sem ugotovil, da je ta del Kardeljevega razmiŕljanja moĉno prisoten tudi v teh delih sveta.

Kardelj je bil dosleden revolucionar, realen vizionar, utemeljitelj socialistiĉnega samoupravljanja, veliki graditelj svobode delovnega ĉloveka ter njegovih programskih dokumentov – to je ustave in zakona o zdruŕenem delu.

Njegova izvirna marksistiĉna misel je odloĉujoĉe prispevala tudi k socialistiĉni preobrazbi vasi, naŕega kmetijstva, pomembne rezultate tega njegovega snovanja pa obĉutimo danes, kajti kmetijsko vpraŕanje je tisto, ki smo ga uspeli v Jugoslaviji reŕiti po naŕi meri, uspeŕno in izvirno.

Lahko reĉem, da smo tovariŕu Edvardu Kardelju ostali veliki dolŕzniki. Tudi mi, kar nas je mlajŕih rodov in najmlajŕih, kajti v njegovem odnosu do nas ni bilo niĉesar povrŕnega, pri njem smo naŕli odprta vrata, ko smo se zatekali po nasvet, ko smo iskali vzgled, da bi na podlagi njegove prijateljske, kritiĉne in ustvarjalne besede gradili naprej. To pa je obveza vseh nas.

Generalmajor Pavel Ŗuc je poloŕil ŕaro v grobnico narodnih herojev.

Grobnica narodnih herojev

»Domovina je ena, nam vsem dodeljena in eno ŕivljenje in ena smrt. Svobodi predani, za borbo smo zbrani in kaj je ŕivljenje in kaj je smrt? Bodoĉnost je vera! Kdor zanjo umira se vzdigne v ŕivljenje, ko pade v smrt.« Ti verzi velika slovenske poezije Otona Ŗupanĉiĉa so vklesani v kamniti blok grobnice narodnih herojev v parku ob slovenski skupŕĉini, in v katero so poloŕili posmrtno ostanke ĉlana predsedstva SFRJ in ĉlana predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije tovariša Edvarda Kardelja.

Grobnico narodnih herojev je arhitekonsko oblikoval Edo Mihevc, zunanjo podobo pa je izdelal akademski kipar Boris Kalin. Grobnico so na Trgu narodnih herojev postavili leta 1949, vanjo pa so tedaj poloŕili posmrtno ostanke desetih narodnih herojev: Toneta Tomŕiĉa, Janka Premrla-Vojka, Milovana Ŗaranoviĉa, Ivana Kavĉiĉa-Nandeta, Vinka Simonĉiĉa-Gaŕperja, Slavka Ŗlandra, Miloŕa Ŗidaniŕka, Dragana Jevtiĉa, Majde Ŗile in Franca Rozmana-Staneta. Leta 1953 so v grobnico poloŕili ŕe posmrtno ostanke Borisa Kidriĉa, leta 1966 pa Duŕana Kvedra-Tomaŕa.

VLADIMIR BAKARIĀ

Peĉat Kardeljeve ustvarjalnosti

Tovariŕa Bevca, izjemne osebnosti naŕega revolucionarnega gibanja in dolgoletnega prvega soborca tov. Tita, ni veĉ med nami. Z veliko gotovostjo pa lahko reĉemo, da bomo mi vsi, komunisti in napredni ljudje naŕe domovine, delavski razred, vsi naŕi narodi in narodnosti, vedno z njim, da nas bo njegova misel vedno navdihovala. Veliko, bogato in navdihujoĉe delo tovariša Edvarda Kardelja ne more umreti. Prisotno je in ŕivi v vsaki celici naŕe druŕbe, v vsaki organizaciji komunistov, v samoupravni federativni ureditvi vse naŕe skupnosti. ŕivi in dela v stremljenjih nas vseh, vseh delovnih ljudi ter narodov in narodnosti Jugoslavije.

Vse bitke, ki so jih jugoslovanski komunisti in delavski razred bojevali v zadnjih desetletjih pod vodstvom tovariša Tita, vsa spoznanja, ki smo si jih v teh bitkah nabrali, in vsi uspehi, ki smo jih dosegli – vsa socialistiĉna zgodovina narodov in narodno-

sti Jugoslavije – nosi peĉat revolucionarne in teoretiĉne ustvarjalnosti tovariša Kardelja.

Z obĉutkom revolucionarja se je tovariŕ Kardelj v vsaki etapi naŕega boja za socializem posvetil tistim zgodovinskim vpraŕanjem, od katerih je bil odloĉilno odvisen nepretrgan vzpon naŕe revolucije.

Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval tovariŕa Edvarda Kardelja, posmrtno, z redom junaka socialistiĉnega dela. To je drugo takŕno odlikovanje Edvarda Kardelja.

MARJAN OROŖEN

Nadaljevali bomo njegovo delo

Ljubljana veliko dolguje svojemu Bevcu, narodnemu heroju-prvborcu, ĉe katero mesto, potem prav gotovo Ljubljana nosi peĉat njegove osebnosti. Brez takŕnih osebnosti naŕe revolucije, kot je bil tovariŕ Kardelj, Ljubljana bi ne bila mesto heroj, ne bi odigrala tiste vloge v ĉasu NOB, kot jo je, ker je v njej delovalo vodstvo narodnoosvobodil-

nega gibanja, OF in KP, na ĉelu s Tomŕiĉem, Kardeljem in Kidriĉem. Ljubljana se bomo tovariŕu Kardelju najlepŕe oddolŕili, ĉe bomo njegovo delo – delo, v katerega je vloŕil vse svoje sile do konca ŕivljenja – z vso odloĉnostjo, predanostjo in zagnanostjo nadaljevali. Potrditev te naŕe pripravljenoŕti naj bo naŕe zadnje slovo od njega, na poti, s katere na ŕalost ni veĉ povratka.